

Jozo KRAJINOVIĆ

SVIJET KROZ BOŽJE OČI

- Dragi putnici govori kapetan: Uskoro se spuštamo na pistu zračne luke u Zagrebu, molim vas da svi vežete pojaseve zbog sigurnosti, mada vam mogu garantirati da se nalazite u dobrim rukama. Hvala vam što ste putovali s nama, nadam se da je let bio udoban i da će slijetanje također proći u najboljem redu.

Počelo je komešanje u avionu, putnici se polako vežu, na nekim se licima osjeti nelagoda, a na drugima sitne kapljice znoja. Samo jedno lice odavalo je drukčiji osjećaj, bio je to Ivan Hrvatski povratnik iz inozemstva. Nakon što je kapetan završio svoj govor Ivan promrmlja sebi u bradu: „Kakvo sigurno slijetanje da bar polomi krila pa da se sve ovo već jednom završi.“ Bio je to dubok osjećaj nemoći zbog situacije u kojoj se zatekao. Nakon godina rada i truda, nakon neprospavanih noći ostale su samo rane, tako duboke da za njih nije bilo lijeka. Još kao dječak otišao je u Njemačku truhom za kruhom, ostavio majku i braću, ostavio djetinjstvo neproživljeno, dječje snove zakopane tako duboko da niti on sam više nije mogao do njih doprijeti. Odlazeći od kuće ostala je neprekinuta ona nit koju neki zovu nostalgija, više je to bilo nalik na pupčanu vrpцу koja se sve više rastezala što je udaljenost bila veća, a samim tim bi se i bol povećavala. Bio je poput stabljike koju su prerano presadili u lošu zemlju, pa ju svako malo premještali jer se nije mogla privići na drugo tlo. Nakon niza godina ponovo je presađen u staru zemlju pradjedova, samo što ona više nije bila ista. Ta kiselost tla i ljudi na njoj uništili su njegove dječачke snove za bolje sutra. Dok je živio vani teško je podnosio taj osjećaj biti stranac, da manje vrijediš od drugih, pa se nakon izvjesna vremena vratio u Hrvatsku. Hrvatsku kakvu je ostavio nije više zatekao, možda je u svojim dječjim snovima sanjao bolju domovinu ili je u njegovom djetinjstvu stvarno bila drukčija, ostatak će zauvijek bez odgovora. Prvi put kad se vratio u domovinu zavist među ljudima bila je tolika da se osjetila u zraku, svatko je mrzio svakoga, jedino pravilo koje je još bilo na snazi bilo je „snađi se“. Nije više bio dječak, ali nije bio ni spreman živjeti život bez pravila. Sva njegova ušteđevina topila se iz prijevare u prijevaru kojima nije bilo kraja. Mjesto u kojem se rodio bilo je poznato po moralu, a sad, nakon

svega nekoliko godina, po nemoralu. Tuga je počela carevati, snovi su se raspršili kao proljetna magla kad Sunce grane, osvanula je stvarnost, samo surova stvarnost. Sreću je zamijenila bol u grudima. Čežnja za izgubljenim snovima bila je toliko jaka da je i ono malo dobra padalo u zaborav. Osjećaj da ga vara i mrzi netko tuđi manje mu se činio bolnim od toga da ga vara netko njegov. Prolazile su godine dok ponovo nije odlučio ići vani, da ne gleda situaciju kako se loše razvija, da živi u svojim snovima kad mu je već stvarnost tako surova. Prvi put kad je odlazio ostavio je roditelje i braću, a sad kad je on roditelj ostavlja puno više i puno teže, svjestan križa koji mora nositi, da nema drugoga izbora. Ostavio je jednu domovinu, a zatekao drugu, ostavio je lošu Njemačku, a vratio se u puno goru. Red, rad i disciplina blijedjeli su na listovima starih novina. Njemačka se izmijenila do te mjere da je bila neprepoznatljiva. Nijemci koji su nekada bili dobri radnici postali su veliki neradnici, a moral su zamijenili s tisuću različitih imena, s tim da niti jedno od njih nije bilo moralno prihvatljivo. Ivan se prvih dana nije mogao pomiriti s činjenicom da se nalazi u takvom okružju, ili nije htio, što ga je naposljetku gotovo koštalo života. Navikao je na prijevare koje bi dolazile spontano kao proizvod loših situacija, ali sada se susreće s planiranim prijevarama, duboko osmišljenim u glavama pokvarenih ljudi. Svi njegovi poznanici i susjedi u Njemačkoj već su imali svoga odvjetnika, svoga psihologa, što je Ivanu bilo prilično neshvatljivo – čemu sve to? Nakon samo nekoliko godina izbivanja njemačko društvo je školovalo tisuće i tisuće prevaranata koji su prijevaru smatrali svojim poslom. Stranci su bili ti koji su plaćali najveću cijenu takva državna ustroja. Plašili su se jedni drugih, riječ prijatelj je bila izbrisana s njihovih usana, ostao je samo stres i stres. Nitko se više nije mogao oslanjati ni na koga, ulice su bile prazne u odnosu na nekada, svi traže dodatnu zaradu jer ne mogu više preživjeti od svoga rada. Iako su godine pretvorile Ivana u odrasla čovjeka i dalje nije bio spreman nositi se s lukavo smišljenim podvalama sa svih strana. To što ga varaju, preziru, s mukom je podnosio, ali to zašto ga mrze nije mogao razumjeti do kraja. Shrvan stvarnošću, izranjen od života, prevaren od svojih i tuđih, odlučio se vratiti djeci i ženi u domovinu. S ono još malo snage što mu je ostalo od života, ako se to moglo nazvati životom. I evo ga sada na samoj pisti u Zagrebu, nakon svega što je prošao da se još plaši i smrti, pa zar je ona više bolna od samoga života.

Kotači zrakoplova blago su dodirnuli tlo Zagrebačkoga aerodroma, trap zrakoplova se polako ispravljaao dok se nije potpuno zaustavio. Bila je to dječja igra za iskusna pilota. Napokon se pojavio osmijeh na licima putnika, počeli su polagano otkopčavati pojaseve, a i zrak je postao rjeđi ili je to bio samo privid.

- Poštovani putnici, ponovo se javio kapetan: Uspješno smo se prizemljili na zračnu luku u Zagrebu, hvala vam na ukazanom povjerenju što ste putovali s nama, želim vam ugodan boravak u RH.

Bilo je to olakšanje za mnoge, tvrdo tlo pod nogama taj osjećaj sigurnosti. Samo je Ivanu još tlo bježalo pod nogama, toliko se puta razočarao da se više ničemu nije mogao nadati. Sve su mu želje odavno bile prosute po ovoj dolini suza, kako je često znao reći. Nestrpljivi su se putnici gurali prema izlazu iz aviona, stjuardesa bi srdačno pozdravila svakoga posebno. Red je bio sve manji, no Ivan tomu nije pridavao važnost, i dalje je sjedio mirno na svom sjedalu kao da ne planira izlaziti. Misli su mu bile daleko. Prisjetio se s kakvim je grčom u želudcu odlazio u Njemačku, sad se vraća bolestan, izranjen u duši i tijelu, sve je izgubio, i ono što je odnio. Od one životne vatre koju je kao dijete imao ostalo je samo malo topla pepela na kraju, od kojega se nije moglo dalje živjeti. Mržnja ga je u Njemačkoj izjedala da danima nije spavao, a sada se plaši i vlastite domovine ne znajući što ga čeka vani.

- Gospodine, – začu se stjuardesin glas – stigli smo. Vama kao da se ne ide van, očito vam je jako udobno u avionu.

Ponovo tišina. Tišina koja je zvonila u Ivanovim ušima. Shvatio je u zadnje vrijeme da mu najviše odgovara tišina i mrak, mrak i tišina, kao da se sakriva od tereta života. Sada kada su svi izišli još samo da se ugase svjetla, tako je on zamišljao ostatak života. Sam bez ikoga, bez svjetla, bez zvukova, bez boli dana svakoga. Ona grobna tišina kad ništa drugo ne trebaš, kad se čovjek potroši da mu samo mir odgovara. „Kraj, kad će doći kraj?“, ponavljao je u mislima.

- Gospodine! – ponovo se začuje stjuardesin glas. – Jeste li dobro? Da pozovem pomoć?

Ivan se trgne od njezina glasa koji ga vrati u stvarnost, nije bio svjestan svoga izgleda, njegove su misli formirale oblik njegova tijela. Bila je to sklupčana bezlična masa na kojoj su još bili vidljivi tragovi života. Duboko uvuče zrak u pluća kao da se vraća iz mrtvih. „Moram se pribрати“, promrmlja. „Gdje su mi stvari, da nešto ne zaboravim?“ Polako

se podiže sa sjedala, dok ga je bol u leđima prožimala po čitavom tijelu, na licu se moglo vidjeti da trpi bol, mada je to htio sakriti od ljudi. Na trenutak mu magla prođe ispred očiju tako da se čvrsto uhvatio za naslon sjedala, kao da ga želi ponijeti sa sobom.

- Gospodine, pa Vi ste stvarno loše. Da pozovem pomoć?

- Ne, ne, u redu je, mogu ja. To je od spavanja, malo sam mamuran – pokušavao je sakriti situaciju u kojoj se doista nalazio.

Prikupio je snagu i polako, ali sigurno, kročio prema izlazu iz aviona. Polako je dodirivao svaki naslon u avionu kao da ih želi sve prebrojiti. Na izlaznim vratarima, čim je zakoračio van, odsjaj sunca ga je zaslijepio tako da se čvrsto uhvatio za rukohvat da ne padne po stubama. Svjetlost mu smeta u zadnje vrijeme. Nekad se radovao suncu sada bježi od njega. Nespretno je pipao po džepovima i torbi kao da nešto traži i doista napipao je sunčane naočale. Bez njih više nije izlazio na sunce. Polako se spustio niza stube te užurbano krenuo za ostalima putnicima, iako je uvelike kasnio za njima. Novo velebno zdanje zgrade na aerodromu bliještilo je pod Sunčevim zrakama, više je sličila nekom svemirskom brodu nego li samoj konstrukciji zgrade. Samom svojom pojavom odudarala je od okoline u kojoj se zatekla. Kolona putnika ušla je u zgradu i uputila se hodnicima k velikoj staklenoj dvorani prepunoj putnika. Na samom izlazu nesnošljiva gužva, bila je to zamišljena crta spajanja i razdvajanja. Jedni bi odlazili i pozdravljali sa svojim, dok bi drugi dolazili i sa zebnjom tražili poznata lica u koloni iza crte razdvajanja. Ivan je podvijene glave u tišini, ne nadajući se nikomu, prošao kroz gomilu ljudi koji ga nisu ni zamijetili. Zadnjim atomima snage došao je do dizala. Nije htio da itko dođe po njega, svojim bi izgledom razočarao sebe i druge. Staklene stijenke lifta odavale su dojam luksuza na velebnom zdanju zgrade izvijena i neobična izgleda. Zamišljena tako da privuče poglede putnika, da ih očara predivnom panoramom dok bi se spuštali na tlo, ali sve to nije ostavilo utisak na Ivana, koji je zadnjim atomima snage pokušavao pronaći prijevoz. Vukući za sobom malu putnu torbu, pomalo poguren i nemoćan uspravno hodati, više je sličio na nemoćna starca negoli na čovjeka srednjih godina. Nije, kao obično, birao taksu, dovukao se do prvoga taksista i zamolio prijevoz.

- Gospodine, da Vam pomognem ubaciti torbu u prtljažnik – ljubazno će vozač.

Ivan pristade bez prigovora, bio je svjestan da nema snage sam ju podići. Samo nekako trenutaka nakon toga krenuli su prema izlazu. Ponovo tišina, ona neprijatna tišina koja stvara napetost među ljudima. Taj neugodan osjećaj da netko šuti jer nešto skriva, a Vi ga ne smijete pitati. Već drugi put taksist pokušava nešto upitati, prekinuti tu kobnu tišinu, ali ga Ivanov pogled ukori i odustane.

- U grad, vozi me u grad na tu adresu – tiho će Ivan.

Nakon nekog vremena vozač skupi hrabrosti pa upita:

- Odakle putujete?

- Odakle putujem? – ponovi Ivan zatečen u svojim mislima. – Da, da, odakle putujem? Iz Njemačke – promrmlja.

- Kakvo je vrijeme u Njemačkoj? – ponovo se drznu taksista pa upita.

- Vrijeme? Ne znam. Ne znam kako je vrijeme – ponavlja kao u bunilu.

Doista nije znao kakvo je bilo vrijeme u Njemačkoj. Ono čega se sjećao bila je tama, tama bez ijedne zrake Sunca, ali to nije mogao reći strancu koji ga je vozio kući.

Zatečen situacijom i neočekivanim odgovorom taksist odluči ne pitati više ništa. Nije to njemu bio ni prvi ni zadnji čudak u vozilu. Svaki dan ih je sve više, posebno tih što dolaze izvana: „Da mi je samo znati što je u njihovim glavama.“

Nakon kratke, ali mukotrpne vožnje, napokon su stigli pred zgradu u kojoj je bio Ivanov stan. Mladi vozač taksija bez riječi izvadi torbu iz prtljažnika i ponudi ju Ivanu.

- Hvala mladi gospodine, oprostite ako sam Vas uvrijedio.

Bilo je to doista od srca. Bilo je to jedno neobično hvala nakon one mučne tišine, što mladić nikako nije očekivao, pa se našao nespreman za bilo kakav odgovor. Samo je klimnuo glavom, sjeo u auto i nastavio nazad prema aerodromu. Nije mu bilo svejedno, u čudnoj se situaciji zatekao. Mnoge je budale i čudake vozio, ali nijedan mu se nije ispričao i još nakon toga zahvalio. Htio je vratiti svaku sekundu proteklih pola sata, da mu nije nešto promaklo. Uzalud se trudio. Čak se ni lica nije mogao sjetiti, samo nekoliko riječi i ta kobna tišina još mu zvonu u ušima.

Vjetar se igrao lišćem kraj puta. Slagao ga s jednoga mjesta na dru-

go kao da slaže neku slagalicu od tisuću boja. Za trenutak je dohvatio i Ivanovo lice. Osušio mu znoj s ozarena čela, umio vjeđe i vratio mu ono malo snage koja mu je bila prijeko potreba. Svega nekoliko koraka dijelilo ga je od ulaznih vrata zgrade u kojoj je živio. Sunce je duboko zašlo za brda, odsjaj svjetla se mogao još naslutiti kroz dolazeću tamu. Bilo je predvečerje, dan bez svjetla i noć bez tame. Ono što je Ivanu odgovaralo. Sunce mu je smetalo, a tama ga je plašila zbog nedostatka svjetla. Više nije bio siguran što mu više odgovara.

Ulica pusta, pred ulaznim vratima praznina. „O, Bože, samo da ne sretnem nikoga“, vapió bi iz oćaja svjestan svoga izgleda, nalik na strašilo ljudskog oblika. Vrata su bila otključana, brzo je ušao kao da se skriva i požurio u dizalo. Samoća je bila dio njegova života u zadnji nekoliko godina, s njom se borio, pa se na nju navikao, ali sad ga plaši svaka situacija u kojoj se zatekne. Vrata dizala se otvoriše, svjetlost obasja Ivanov lik, prije bi rekao dvije sjene, jednu na podu drugu na nogama. Obe krenuše naprijed i vrata se ponovo zatvoriše. Opet putuje, već ga je strah putovanja.

Pred vratima njegova stana stajao je Ivan, stajala su i vrata kao da razume jedno drugoga, učinilo se kao da i dizalo ima dušu, jer je osjetilo teret života, a nosilo je samo jednoga ćovjeka. Nekad je vrijeme nemoguće mjeriti sekundama. Nekad je vječnost duga, a sakrije se u kazaljke sata. Stupio je nogom u hodnik, kratak, ali velika prepreka u njegovim mislima. Znali su da dolazi, i djeca i Ana, ali nisu znali kakav dolazi, a toga se razočaranje više bojao doli svega drugoga. Tijelo usahlo od umora, na licu samo koža, a na koži ožiljci od zadobivenih rana. U očima praznina duboka do bezdana, samo srce još kuca prepuno rana. Što će reći kad ga vide, hoće li ga prepoznati? Bit će to, sigurno, jedno veliko razočaranje svima. Nije imao izbora, mogao je samo naprijed, a za to nije imao snage. Stajao je ćitavu vječnost pred vratima, hrvao se sa svojim mislima, a onda su se vrata otvorila, na vratima je stajala Ana. Kao da je osjetila da stoji pred vratima i ćeka. Koliko je samo puta tišina u ovih nekoliko dana probleme stvarala, koliko je puta otvarala rane, tako i ovoga puta. Ana nepomićna s jedne strane, s druge strane Ivan u ranama. Bila je to vječnost u sekundama, bila je to munja bez groma koja se u tišinu sakrila. Napokon se Ana sabrala, samo je prišla i rukama se obavila oko njega. Još jednom je bol postala zajednića toga dana. Dok su tako stajali zagrljeni, na bliskoj su udaljenosti stajala

djeca, vidno uplašena, ali kako je ljubav jača od straha svi su sve našli u jednom zagrljaju. Nitko ništa nije pitao, nitko ništa nije ni odgovarao, svi su se razumjeli bez ijedne riječi. Ivan je htio sakriti svoju bol od njih, htio ih je zaštititi od razočaranja, a to je bilo nemoguće. Držao bi glavu podvijenu da im se pogledi ne sretnu, znao je da su svi odgovori sakriveni u njegovim očima. Na stolu je bila večera, ubrusi od bijela baršuna. Ivan htjede njima obrisati suze, ali pusti da teku, jer znao je da će doći druge ako ove obriše. Bol je došla do izmaka, bio je to kraj križnoga puta za njega, bar se nadao. Ana je gledala čovjeka kojega je voljela, djeca su gledala tatu kako propada, zrak se zgusnuo da je svaka riječ u grlu zastala, samo je tišina harala od jednoga uha do drugoga, tiho im misli šarala i sve u bol pretvarala. Ipak su bili sretni jedni zbog drugih, bili su zajedno bez obzira na to kako loša bila situacija. Sjedili su zajedno satima, mjesec se sakrivao iza zavjesa, ponoć je bila pred vratima, ali oni su sjedili za istim vratima. Čudno je to što sve život uzima, a što ostavlja da bi se živjelo od toga. Ponoć je prošla, još se nikomu ne spava.

Ana se trže iz očaja:

- Djeco, tata je umoran, trebali bismo svi poći spavati, sutra je nedjelja, ne ćete moći ustati na misu.

Pošli su na počinak. Nakon dugo vremena ponovo biti u domu sa svojima, za Ivana je bilo poput najdubljege sna iako je već odavna prestao sanjati.

Hladan je vjetar pirio s prozora, mjesec se više ne skriva, u toplini doma svojega Ivan je utonuo u duboki san.

Nekim se čudom našao visoko u oblacima kao da hoda visoko iznad zemlje. Ali osjeća da nije sam, pored njega još netko stoji, netko s kim hoda u tišini. Kako vrijeme prolazi nije više siguran hoda li ili stoji na jednom mjestu, znatiželja je velika, htio bi skrenuti pogled da vidi tko mu pravi društvo, ali ipak ga strah, da ne bi nestao taj osjećaj blagosti, mira i spokoja za kojim čezne čitava života.

- Zvao si me, Ivane... – prekinu glas tišinu.

Glas koji je nemoguće opisati, glas koji ima težinu, a opet prepun ljubavi, glas koji nam sve govori. Nije Ivanu trebalo dugo da shvati s kim hoda, pa mu tjeskoba pritisnu grudi. Još iste noći prije negoli je usnio, iz dubine srca je zavapio: „Gospodine, Gospodine, kad će već doći kraj? Kad će sve prestati, kada ću biti slobodan, kada ćeš sve ovo

poravnati i iznova započeti? Gospodine, u mom je svijetu puno više tame nego li svjetla. I zadnja se svjetla gase pa se ne isplati više živjeti. Rekao si da će jednom biti kraj, pa zašto ga onda više nema? Gospodine, molim te poravnaj ovaj svijet da ga nema više.“ Bio je to njegov vapaj iz dubine duše. Bila je to njegova zadnja molitva za iskupljenje. Bila

je to njegova zadnja želja iz dubine duše koja je dosegla sve do neba. A sad je stajao do Gospodina, nemoćan išta kazati. U njegovu svijetu sve je više bilo tame, samo bi poneka iskra sijevnula s vremena na vrijeme.

- Ivane, zvao si me... - ponovo onaj isti glas, ali ovoga puta s još više ljubavi i topline.

Nemoćan da raširi ruke, nemoćan da išta kaže, svjestan svoje molitve, nemoćan da ju otkáže, na oči su pošle suze.

- Zašto, Ivane, toliko želiš da uništím ovaj svijet koji sam s tolikom ljubavlju stvorio, koji sam na križu otkupio?

Bile su to teške riječi za jednu ranjenu dušu, za jedno potrošeno srce i noge nisu izdržale. Pao je na koljena nemoćan da ustane, ispod podvijene glave padale su suze. „O, Bože, što sam učini“, kroz glavu mu potekoše misli.

- Ništa, ništa nisi učinio, ništa drukčije nego što sam te naučio.

Osjetio je ruku na svom ramenu, ruku koja ga milije, ruku koja ga drži da ne propadne.

- Zašto, Ivane, zašto ih mrziš?

Ponovo ona bol koja prožima čitavo tijelo, koju ljudskim riječima ne možeš opisati, prošla je kroz Ivanovo čitavo biće.

- Ali, oni Te ne vole, Gospodine, mnogi te mrze i nas progone.

- Znam, dijete moje, ali ti gledaš svijet svojim ljudskim srcem i svojim zamagljenim očima pa sve ne vidiš. Sačekaj da padne noć, da se počnu svijeće paliti, noćas ćeš biti sa mnom i gledati mojim očima, vidjet ćeš kroz moje srce.

Polako se spuštao mrak, najedanput su oblaci nestali, ostalo je kristalno jasno nebo i zvijezde iznad naše glave.

- Ono što ćeš sad vidjeti, Ivane, nije od tijela nego od duha, vidjet ćeš sve duše koje hode po zemlji, vidjet ćeš i puno više.

I stvarno, iz te silne tame počеше se paliti male iskre, kao mali plamenovi, pa sve više dok se najedanput nisu ukazale tisuće i tisuće zvijezda različite bolje na zemlji, puno brojnije i svjetlije od onih na nebu.

Bio je to predivan prizor živih boja različitih oblika, kao najljepše ukrašeno božićno drvce.

- Vidiš li sva ta svjetla, Ivane? Zanima li te što ona znače?

- Da, Gospodine – postidjeno će.

- Moramo se spustiti malo niže da ti objasnim.

Primicali su se jednom mjestu gdje je bilo malo tamno. Gospodin malo puhne, kao da sklanja pepeo sa žara, a ispod tisuće zvijezda zablis taše u jednom mahu. Ivan se nađe u čudu.

- Ljudske su duše poput ugasle vatre bez moje milosti, dovoljno je malo rose da ponovo ožive. Vidiš one plamenove koji svjetlost šire, to su moji svetci koji ne daju da se vatra utrne.

I pođoše dalje da se dive svjetlu dok nisu došli do jednoga mjesta prepuna tame, ali su svjetla bila tako čarobna da nisu odoljeli a da ne svrate. Neka su svjetla treptala, druga se kretala, bio je predivan prizor. Neka bi se svjetla sudarala pa bi nastao predivan plamen, dok su se neka gasila i ponovo palila uz gromoglasan bljesak kao munja s neba.

- Sada kada vidiš mojim očima, što ti se najviše dolje sviđa, Ivane?

Zatečen pitanjem i pomalo zbunjen, pokušao je od sve te ljepote pronaći ono najljepše što bi mu privuklo pozornost. Pogled mu zaluta na jednu zvjezdicu koja se gasi i ponovo pali, ali samo kad je netko dotakne, učini mu se tako slabašnom da sama gori, a opet predivnom kada se upali.

- Gospodine, što svijetli iza te zvijezde? – upita Ivan.

- Siguran si da baš tu želiš vidjeti?

- Da, Gospodine – ushićeno će Ivan.

- Idemo dolje vidjeti zašto ta svijeća trepće.

Što su se više približavali zemlji, Ivanu je uzbuđenje sve više raslo. Već su bilu na dohvat zemlje pa su lebdjeli iznad ulice. Svi su ljudi svijetlili na svoj način. Neki su mijenjali boje, neki su mijenjali svjetlost, ali su svi bili tako ranjivi i osjetljivi. Sad su već bili u blizine one male zvijezde koja se gasi pa ponovo zasvijetli. Čovjek je hodao u kaputu, podvijene glave, krenuo je do kioska kupiti novine. Nestrpljivo su čekali da se okrene kako bi mu vidjeli lice. Napetost je rasla iz trenutka u trenutak, Ivan je gorio od želje vidjeti to nepoznato lice. Trgovkinja je vratila čovjeku ostatak novca koji je spremio u džep i krenuo natrag putem koji je i došao. Što se više približavao Ivanu se sve više ledila krv u žilama, srce je počelo tući od uzbuđenja. Bio je to Manfred. Isti

onaj Manfred od kojega je pretrpio tolike muke i prijevare. Manfred koji ga je mrzio i progonio. Bilo je to hladno i bezobzirno lice.

Kako se Manfred približavao Ivan htjede pobjeći, ali ponovo osjeti ruku na svom ramenu.

- Ne idi, ne boj se! On te ne vidi, sa mnom si. Ne boj se, moram ti nešto pokazati.

Manfred se laganim korakom približavao mjestu na kojem su stajali. Svaki korak bliže stvarao je Ivanu veću nelagodu, nemir u duši i tijelu. Sada kada mu je bio na dohvat ruke napetost je bila na vrhuncu, kad najedanput kao munja sijevne plamen iz Manfreda. Plamen s tisuću boja poput duge. Plamen ljepši od svih drugih koji su bili u blizini, plamen za kojim su se svi okretali i divili mu se dok nije iščeznuo u mraku.

Digli su se k nebu. Ponovo tišina kao i prije.

- Što je ovo bilo, Gospodine?

- Gledaj onu zvijezdu koja stalno putuje, vidiš li kako sjaji poput prskalice? Nekad stalno prska, a nekad malo utihne. Nju šaljem u najtamnije dijelove svoje odaje, to si ti, Ivane. Šaljem te u tamu, da je osvjetliš, zato je u tvom životu tama, jer ti svjetlo ne vidiš. Manfred nikada ne bi svijetlio da nije bilo tebe. Ti si svjetlo, sine moj, ja sam te poslao da svijetliš, a ti me moliš da svjetlo ugasm. Čitav te tvoj život šaljem u tamu da svojim djelima svijetliš put drugima. Jesam li te ikad ostavio, jesi li ikad bio sam, a da nisam bio s tobom?

Ponovo tišina, tako duboka, tako široka da su Ivanu krenule suze na oči, misli su mu razdirale dušu. Koliko je puta samo bio u Božjoj milosti, koliko je puta hodao na litici propasti, koliko se samo puta tako jednostavno izvukao iz sigurne smrti? Sad mu je sve odjedanput bilo kristalno jasno da ga je bilo stid Božje prisutnosti.

- Oprosti mi, Gospodine, oprosti mi slabosti moje, molim te.

I ponovo ruka na njegovu ramenu, ponovo u krilu očevu gdje svaka bol nestaje.

Sjedili su tako dugo u noć, divili se svjetlu u tisućama boja i oblika, bio je to prizor dostojan samo Božjega oka. Bližila se zora.

- Ustani, Ivane, vrijeme ti je vratiti se doma. Kada te tama obuzme ti svijetli još jače, ne boj se, a ja ću gledati s visine i uvijek biti uz tebe.

- Ivane! Ivane! – uzalud je Ana vikala da ga probudi.

- Tata, tata, probudi se, zakasnit ćemo na misu.

Ivan se naglo trgnu iz sna sav znojnan od duga putovanja. Protrlja oči i reče:

- O, Bože, o, Bože, zar je to moguće?

Oči se napokon otvoriše, prepune svjetla i vedrine dok je lice sakrilo umorne bore, ubrzo se podiže da ne zakasne jer su običavali nedjeljom ići na ranu misu. Crkva je bila prepuna ljudi, bila je to jedna od onih u koju su se skupljali vjernici i iz drugih župa. Izgledom nalik na kazalište. Klupe povišene i poredane s tri strane poput lepeze skretale bi pogled prema oltaru. Svjetlost se probijala kroz visoke vitraže i pred oltar spuštala žive boje. Ponovo biti s djecom i Anom zajedno na misi za Ivana je to bio vrhunac života. „Svi zajedno biti pred stolom Gospodnjim“, znao bi reći. Doista je oltar nalikovao na svadbeni stol. Sa svih strana kamena stola stajalo je svježe cvijeće. Došlo je vrijeme euharistije pa su se svi poredali u jednom manjem redu. Nakon pričesti Ivan je običavao na koljenima moliti svoju molitvu kao zahvalu Gospodinu. Dok se molio sklopljenih očiju osjeti dodir ruke na svom ramenu. Prestraši se pa reče:

- O, Bože, sanjam li?

Taj osjećaj da nije sam, ponovo mu prožme čitavo tijelo.

- Sanjaš, Ivane – tiho se začu glas. – Sanjaš, Ivane, čitav život je san. Kad se iz maloga sna probudiš dođeš u veliki san, a to je tvoj život, a kad se iz njega probudiš doći ćeš k meni, i onda više ne ćeš sanjati, ne ćeš ni patiti, jer otrt ću svaku suzu s lica tvoga, zato sanjaj i ne boj se dok ponovo ne dođem po tebe.

Polako iščeznu ruka s Ivanova ramena, a oči mu se napuniše, nemoćan zaustaviti suze. Bi mu neprijatno zbog ljudi koji su ga okruživali pa upita:

- Sine, imaš li maramice kod sebe.

- Imam, tata. Zašto plačeš?

Još jednom je dospio u situaciju kad nije bio spreman sve kazati.

Nakon kratke tišine ipak reče:

- To je od klime, kad promijeniš zemlju oči ti se ne naviknu, pa zasuze.

Na izlasku iz crkve sijalo je Sunce, oblaci su prošarali nebeski svod dok im je blag povjetarac milovao lice.

- Tata, di su ti sunčane? upita jedno od djece.

Ivan zatečen u čudu zastade.

- Ne znam, sine, znam samo da mi više ne trebaju jer mi ne smeta hrvatsko Sunce.

Isječak iz romana prepunog tuge
25.08.2019. Zagreb Jozo Krajinović